

ศึกษาข้ามวัฒนธรรม : ความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้และความสามารถในการวาดภาพของ เด็กอเมริกันและไทย

A Cross-Cultural Study : The Relationship Between Perception and Drawing Ability Among Children from the United States and Thailand

รองศาสตราจารย์ ดร. วิรุณ ตั้งเจริญ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาข้ามวัฒนธรรม โดย
การตรวจสอบและเปรียบเทียบผลกระทบ
ของสภาพแวดล้อมเชิงวัฒนธรรม (cultural
environments) ที่มีต่อเด็ก ทางด้านทักษะการ
รับรู้ (visual perception) และความสามารถ
ในการเขียนภาพคน กลุ่มตัวอย่างวิจัยเป็นเด็ก
นักเรียนในกลุ่มเศรษฐกิจระดับกลาง ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 ทั้งเด็กไทย
และอเมริกัน เด็กไทย 71 คน เด็กอเมริกัน
68 คน รวม 139 คน ทั้งเพศชายและเพศหญิง

เครื่องมือตรวจสอบ G-HDT (Good-
enough-Harris Drawing Test) นำมาใช้สำหรับ
ตรวจสอบวุฒิภาวะการรู้คิด (cognitive ma-
turity) ในทางศักยภาพเชิงมโนทัศน์ (con-
ceptual thinking potentiality) และเครื่องมือ
ตรวจสอบ EFT (Embedded Figure Test) นำ
มาใช้สำหรับตรวจสอบความแตกต่างทาง
ด้านการรับรู้ระหว่างกลุ่มรับรู้เชิงวิเคราะห์
(analytical-perceptual mode) และ กลุ่มรับรู้
เชิงภาพรวม (global-perceptual mode)

ผลจากการศึกษาข้ามวัฒนธรรมชี้ให้
เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างเด็กไทยแสดงวุฒิภาวะ
ทางด้านการรู้คิดและการรับรู้เชิงวิเคราะห์

สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเด็กอเมริกัน ในทางกลับกันกลุ่มตัวอย่างเด็กอเมริกันแสดงการรับรู้เชิงภาพรวมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเด็กไทย เด็กเพศชายทั้งกลุ่มตัวอย่างเด็กไทยและอเมริกัน มีแนวโน้มทางด้านการรับรู้เชิงวิเคราะห์สูงกว่าเพศหญิง แต่มีวุฒิภาวะทางด้านการรู้คิดต่ำกว่าเพศหญิง ในทางกลับกันเด็กเพศหญิงทั้งกลุ่มตัวอย่างเด็กไทยและอเมริกัน มีแนวโน้มทางด้านการรับรู้เชิงภาพรวมสูงกว่าเพศชาย กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า ทั้งเพศชายและหญิง แสดงทั้งวุฒิภาวะทางด้านการรู้คิดและการรับรู้เชิงวิเคราะห์สูงกว่าเด็กที่มีอายุน้อยกว่า นอกจากนั้นกลุ่มตัวอย่างซึ่ง

แสดงระดับการรับรู้เชิงวิเคราะห์ที่สูงกว่า มีแนวโน้มที่จะแสดงวุฒิภาวะทางด้านการรู้คิดที่สูงกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างข้ามวัฒนธรรม

กล่าวเฉพาะกลุ่มตัวอย่างเด็กอเมริกัน ทั้งเพศชายและหญิง แสดงความทัดเทียมทางด้านทักษะการรับรู้ และเพศหญิงแสดงแนวโน้มวุฒิภาวะทางด้านการรู้คิดที่สูงกว่าเพศชาย สำหรับกลุ่มตัวอย่างเด็กไทยเพศชาย แสดงแนวโน้มทางด้านการรับรู้เชิงวิเคราะห์สูงกว่าเพศหญิง แต่กลับแสดงวุฒิภาวะทางด้านการรู้คิดต่ำกว่าเพศหญิง

ABSTRACT

This cross-cultural investigation measured and compared the effects of cultural environments upon children's visual perception and human figure drawing ability. The sample was selected from children enrolled in middle socioeconomic American and Thailand public schools, Grades 1, 3 and 5. The sampling was comprised of 139 children, of whom 68 were American and 71 were Thai, both male and female.

The Goodenough-Harris Drawing Test was used to measure children's cognitive maturity in terms of conceptual thinking potentiality and the accuracy of observation in their details of human figure drawings. The Embedded Figure Test was used to measure children's perceptual differentiation between analytical and global-perceptual modes.

The findings of the study indicated that Thai subjects exhibited more cognitive maturity and more analytical perception than

American subjects with American subjects exhibiting more global perception. Males tended to have more analytical perception yet have less cognitive maturity than did females who tended to have more global perception. Older subjects exhibited more of both cognitive maturity and analytical perception. Subjects who demonstrated a greater level of analytical perception tended to also have greater cognitive maturity when compared across cultures.

American males and females had equally visual-perceptual traits with females tending to have more cognitive maturity. Thai males tended to have more analytical-perceptual traits than females yet had less cognitive maturity.

ภูมิหลัง

สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และการเปลี่ยนแปลงนั้นก็เป็นผลต่อการสร้างสรรค์ศิลปะทั้งทางตรง และทางอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งศิลปะเด็ก เด็กซึ่งรับรู้การเปลี่ยนแปลงและแสดงออกอย่างบริสุทธิ์ งานวิจัยข้ามวัฒนธรรมหลายต่อหลายชิ้นได้แสดงให้เห็นผลกระทบทางด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมเชิงวัฒนธรรม (cultural environments) ในผลงานศิลปะเด็ก ซึ่งความแตกต่างในแต่ละวัฒนธรรมนั้น มิใช่เพียงการเปลี่ยนแปลงมากหรือน้อยในแต่ละแบบแผนวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังรวมถึงปัจจัยของอิทธิพลที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นงานวิจัยของเดนนิส (1942, 1960 และ 1966) แฮร์ริส (1963) การ์ดิเนอร์ (1974) คิง (1974) โลชา, สวอร์ทส์, และ แดช-เกอร์เรโร (1974) สมาร์ทและสมาร์ท (1975) เรอร์เบอร์ (1976) กิลล์ (1976) พาล์มโบ (1982) และคอปปีทซ์ (1983)

วิถีทางหนึ่งซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจในวัฒนธรรมของแต่ละสังคม คือการศึกษาศิลปะเด็กซึ่งมีพื้นฐานมาจากวัฒนธรรมนั้น ๆ แมคฟี (1961) กล่าวว่า ศิลปะเด็กเป็นสื่อแสดงออกซึ่งไวต่ออิทธิพลภายนอก อิทธิพลภายนอกซึ่งมีความหมายเพิ่มขึ้นต่อวุฒิภาวะของเด็ก การศึกษาข้ามวัฒนธรรมอันมีค่ายิ่งได้มาจากการวิเคราะห์ภาพวาด ภาพเขียน รวมทั้งงานศิลปะอื่น ๆ

โลชา, สวอร์ทส์, และแดช-เกอร์เรโร (1974) กล่าวว่า ภาพวาดคนอันเป็นสื่อภาษาตามธรรมชาติซึ่งไร้คำพูด (nonverbal nature) เป็นปรากฏการณ์พิเศษเฉพาะ และมีความเหมาะสมต่อการวิจัยข้ามวัฒนธรรม ภาพวาดคนเป็นสื่อแสดงออกซึ่งอยู่นอกเหนือความแตกต่างทางภาษา สำหรับการศึกษเปรียบเทียบทางด้านภาษานั้น ผู้ศึกษาค้นคว้าในเชิงจิตวิทยาจะมีปัญหากับการศึกษาเปรียบเทียบทางด้านความหมายอันแน่ชัดของภาษา และความสมมูลในความหมายจากวัฒนธรรมซึ่งแตกต่างกัน

แอลลิสัน (1980) กล่าวว่า การพิจารณาความแตกต่างทางวัฒนธรรมสามารถพิจารณาได้ทั้งด้านธรรมชาติ กระสวน และพัฒนาการของวัฒนธรรม แรงปะทะ ผลกระทบ และอิทธิพลของแต่ละวัฒนธรรม ได้หล่อหลอมโครงสร้างอันทรงคุณค่าต่อการดำรงอยู่ ทั้งในระดับจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก การศึกษาพิจารณาธรรมชาติของวัฒนธรรมอื่น ๆ ย่อมกระตุ้นให้เกิดความเข้าใจอย่างกว้างขวางในวัฒนธรรมของตน ปรากฏการณ์ทางด้านศิลปวัฒนธรรม (cultural art phenomenon) ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรม ศิลปะดำรงอยู่ด้วยรูปแบบและความหมายที่แตกต่างหลากหลายภายใต้กระสวนและมโนทัศน์ทางวัฒนธรรม ความแตกต่างหลากหลายปรากฏชัดในผลงานศิลปะเด็ก ศิลปะในแต่ละวัฒนธรรมมิใช่เพียงการก่อให้เกิดการแสดงออกอย่างเป็นรูปธรรมในวัฒนธรรมนั้นเท่านั้น แต่ยังเป็นสื่อเพื่อการ

ตัดสินใจว่าอะไรควรเป็นสาระสำคัญที่พึงแสดงออกในรูปแบบอันเป็นรูปธรรมอีกด้วย

ไอสเนอร์ (1979) เสนอว่า การศึกษาวิจัยข้ามวัฒนธรรม เป็นการสนับสนุนศักยภาพในอันที่จะเปิดเผยสาระใกล้ตัวและเปิดเผยสาระซึ่งต่างไปจากตนเอง จากการศึกษาด้วยการวิเคราะห์ทฤษฎีและพินิจวิเคราะห์จากปฏิบัติการย่อมก่อให้เกิดศักยภาพอีกด้านหนึ่ง คุณค่าจากการศึกษาข้ามวัฒนธรรมได้ช่วยผลักดันให้เกิดการทดสอบอย่างดียิ่ง และช่วยให้ความเชื่อในเชิงทฤษฎีแจ่มชัดยิ่งขึ้น ซึ่งนั่นเป็นผลมาจากการตรวจสอบการแสดงออกในปัจเจกภาพที่ต่างวัฒนธรรมกัน และจากการนำทฤษฎีที่แตกต่างกันมาเปรียบเทียบกันในเชิงศึกษาศาสตร์แล้ว ย่อมมีข้อได้เปรียบในการตรวจสอบสมมติฐานเฉพาะนั้น

“ความขึ้นขอบเชิงสุนทรีย์ในระดับพัฒนาการที่แตกต่างกันต้องได้รับการพิจารณาด้วยทฤษฎีที่ต่างระดับกัน ข้อสันนิษฐานหนึ่งย่อมมีความรู้สึกสัมผัสอันเด่นชัดอย่างหนึ่ง ในตัวแปรทางวัฒนธรรมซึ่งแตกต่างกัน ทั้งระดับและแบบของการแสดงปรากฏการณ์ นอกจากนั้นในวัฒนธรรมอื่นก็เช่นกัน สามารถที่จะแยกระดับทฤษฎีหรือทำให้ทฤษฎีแจ่มชัดขึ้น (p. 30)”

เบอร์รีและแดเสน (1974) เสนอว่า ในการศึกษาวิจัยข้ามวัฒนธรรมมีประเด็นที่แตกต่างกัน 2 ด้านคือ การเปรียบเทียบในเชิงจิตวิทยาการรู้คิด (cognitive psychology) พยายามที่จะทำความเข้าใจแนวทาง ตัวแปร

และความแตกต่างในกระบวนการรู้คิด อันเป็นสาระหน้าที่ของตัวแปรทางวัฒนธรรม และอีกด้านหนึ่ง การเปรียบเทียบในเชิงจิตวิทยาการรู้คิด พยายามที่จะทำความเข้าใจกับแบบแผน เข้าใจกับมนุษย์ในวงกว้าง หรือเข้าใจความเข้มข้นในกระบวนการรู้คิดข้ามวัฒนธรรม เพื่อให้การเสนอหลักเกณฑ์ของมนุษย์มีสาระความเป็นไปได้ยิ่งขึ้น

งานค้นคว้าวิจัยเหล่านี้ล้วนเป็นการศึกษาข้ามวัฒนธรรมที่มุ่งศึกษาอิทธิพลในงานศิลปะเด็ก เป้าหมายของการศึกษาค้นคว้าได้พยายามแยกแยะระดับ ตัวแปร และความแตกต่างในการรู้คิด รวมทั้งตัวแปรในความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสภาพแวดล้อมและสังคมอีกด้วย ความคล้ายกันและความแตกต่างกัน จำเป็นจะต้องได้รับการแยกแยะระหว่างแบบแผนวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เพื่อที่จะช่วยในการตัดสินใจว่า ปัจจัยเหล่านั้นกระทบต่อกระบวนการรู้คิดของเด็กอย่างไร เมื่อมีการตรวจสอบถึงอิทธิพลในทางวัฒนธรรม “ความปรารถนาในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสภาพแวดล้อม” (ecological demands) มีความสำคัญต่อกลุ่มบุคคลเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้น การปรับตัวทางวัฒนธรรมของเขาต่อความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสภาพแวดล้อม (แรงเสริมทางวัฒนธรรม/cultural aids) จะนำไปสู่การพัฒนาทางด้านทักษะการรับรู้...”

“แรงเสริมทางวัฒนธรรม” เช่น รหัสทางภาษา ศิลปะ และงานฝีมือต่าง ๆ สภาพการณ์ในสังคมจะได้รับการปรับตัวไปสู่ความ

ปรารถนาในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสภาพแวดล้อม และช่วยพัฒนาทักษะอันจำเป็นทั้งหลายด้วย (p. 131)"

สำหรับแรงเสริมทางภาษา ได้รับการพิจารณาว่าเป็นปรากฏการณ์ของเงื่อนไขในบริเวณว่างที่เป็นแบบแผนเชิงเรขาคณิต (geometrical spatial terms) ซึ่งถ่ายทอดทั้งมโนทัศน์และข้อมูลในทางบริเวณว่างและความเข้าใจ ปรากฏการณ์ทางภาษาจะสัมพันธ์กับความปรารถนาในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสภาพแวดล้อม ส่วนแรงเสริมทางศิลปะและงานช่างฝีมือ ได้รับการพิจารณาว่าเป็นสิ่งช่วยเสริมการเรียนรู้แรกเริ่มในการจัดระบบบริเวณว่าง (spatial manipulations) และการวินิจฉัยแยกแยะรายละเอียด (discrimination of detail) การศึกษาทางด้านนี้จะต้องพิจารณาความปรารถนาในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสภาพแวดล้อม สำหรับการใช้ชีวิตในสังคมเป็นเรื่องของสาระและกลวิธี (content and technique) สาระชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มอันเด่นชัดในการอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธ์กับตัวแปรทางเศรษฐกิจโดยตรง ส่วนทางด้านกลวิธีจะแสดงให้เห็นเด่นชัดในความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการอบรมเลี้ยงดูเด็กและแบบแผนการรู้จัก

จากการศึกษาของวิทคิน, ดีค, ฟาร์เทอร์สัน, กูดโน, และคาร์พ (1962) ได้ตรวจสอบกลวิธีการใช้ชีวิตในสังคม และได้พบว่า ความอิสระในสนามภาพ (field independence) ได้เป็นผลสืบเนื่องมาจากแรงสนับสนุนการสนองตอบต่อสภาพแวดล้อม

จากการเลี้ยงดูของพ่อแม่ การพินิจพิเคราะห์ส่วนตน รวมทั้งแรงกระตุ้นในความกระตือรือร้นและความสนใจของเด็ก อันเป็นการหล่อหลอมบุคลิกด้วยวิถีทางเชิงวิเคราะห์ (analytic approach) ในสนามการรับรู้ (perceptual field) ในทางตรงกันข้ามความไม่อิสระในสนามภาพ (field dependence) ได้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเน้นความเห็นพ้องต้องกัน การอบรมสั่งสอนตามอำเภอใจหรือด้วยอารมณ์ และจากการกระทำที่ไร้เหตุผลเพื่อควบคุมความก้าวร้าว เป็นการเสริมสร้างบุคลิกด้วยวิถีทางเชิงภาพรวม (global approach) ในสนามการรับรู้ของเด็ก

พื้นฐานปัญหา

ในปี พ.ศ. 2469 (1926) กูดโนได้สร้างระบบการให้คะแนนในการประเมินผลภาพเขียนของคนของเด็ก ซึ่งเรียกว่า แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw-a-Man Test) ต่อมาในปี พ.ศ. 2506 (1963) แฮร์ริสได้ปรับปรุงเพื่อใช้ตรวจสอบบุคลิกภาพทางการรู้จักคิดในการใช้แบบทดสอบนี้ แฮร์ริสได้ทำการตรวจสอบข้ามวัฒนธรรม ซึ่งผลจากการตรวจสอบได้แสดงให้เห็นว่า ภาพวาดของเด็กมิใช่เพียงการนำเสนอสิ่งที่มองเห็นได้เท่านั้น แต่ยังแสดงถึงความเข้าใจตนเองและเข้าใจวัฒนธรรมของตนอีกด้วย แบบทดสอบวาดภาพ กูดโนแฮร์ริส (Goodenough-Harris Drawing Test) ชี้ให้เห็นความแตกต่างทางเพศในภาพ

วาดของเด็กชายและหญิง ตามข้อสังเกตของ กูดโน

แมคฟี (1961) พยายามรวบรวมแนวคิด จากจิตวิทยาการรับรู้ นำมาเป็นพื้นฐานสำหรับกระบวนการศิลปศึกษา แมคฟีได้นำเสนอทฤษฎีโครงสร้างการรับรู้ (Perceptual Delineation Theory) ซึ่งเน้นถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการ วัฒนธรรมแวดล้อม และความสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่างบุคลิกภาพ และการรับรู้ แมคฟีเชื่อว่า ความเข้าใจใน ภาษาภาพ (visual language) เป็นสิ่งจำเป็นยิ่งในการพัฒนาการหยั่งรู้อันสมบูรณ์ในประสบการณ์ของมนุษย์ ซึ่งการศึกษาโดยปกติ มักจะเน้นไปสู่การเรียนรู้และการแยกแยะ มโนทัศน์ มากกว่าการวิเคราะห์คุณภาพทางการเห็น ซึ่งก็เป็นที่ยอมรับกันว่า การศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์บุคลิกภาพจากภาพวาดของเด็ก นับว่าเป็นวิถีทางที่ดียิ่งทางหนึ่งในการศึกษาอิทธิพลทางด้านวัฒนธรรม

เดนนิส (1966) ได้ทำการทดสอบเด็ก จาก 3 ทวีป 11 ประเทศด้วยแบบทดสอบ วาดภาพคน (Draw-a-Man Test) จากการ ศึกษาของเดนนิสได้ข้อสรุปที่ว่า เด็กมีแนวโน้มที่จะแสดงภาพคนอย่างมีเป้าหมาย ซึ่งเป้าหมายนั้นชี้ให้เห็นถึงคุณค่าและความชื่นชอบในแต่ละวัฒนธรรม ข้อมูลได้แสดงปรากฏการณ์ที่ดีความได้ว่า อิทธิพลทางด้าน วัฒนธรรมมีผลกระทบต่อคะแนนของแบบทดสอบภาพวาดคนของเด็ก ซึ่งแสดงคุณค่า และความชื่นชอบในวัฒนธรรมของตน

งานศึกษาค้นคว้าเหล่านี้ได้ย้าถึงสภาพ

แวดล้อมเชิงวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็ก ทั้งทางด้านบุคลิกภาพและทักษะ การรับรู้ คุณภาพในภาพวาดของเด็กสะท้อนให้เห็นบริบททางด้านสภาพแวดล้อมเชิงวัฒนธรรม รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ และสภาพแวดล้อม

ประเด็นปัญหา

งานวิจัยนี้มุ่งตอบคำถามที่ว่า สภาพแวดล้อมเชิงวัฒนธรรมมีผลกระทบต่อทักษะ การรับรู้ (visual perception) ของเด็กอย่างไร สนามการรับรู้ (perceptual field) มีผลกระทบต่อวุฒิภาวะการรู้คิด (cognitive maturity) ในรายละเอียดภาพวาดคนของเด็กอย่างไร และความแตกต่างทางด้านเพศและระดับอายุ ปรากฏในภาพของเด็กอย่างไร ซึ่งการตอบคำถามข้างต้นจำเป็นต้องทดสอบสมมติฐานที่ว่า เด็กต่างวัฒนธรรมจะเขียนภาพแสดง รายละเอียดต่างกัน และถ้าความแตกต่าง เช่นนั้นเป็นจริง ปัญหาสำคัญคือการตรวจสอบธรรมชาติและค้นหาความแตกต่างจาก ปัจจัยเหล่านั้น

งานวิจัยนี้มุ่งวิเคราะห์ลักษณะการรับรู้ ของเด็กระหว่างการรับรู้เชิงวิเคราะห์ (analytical perception) และการรับรู้เชิงภาพรวม (global perception) โดยการทดสอบด้วยแบบทดสอบซ่อนรูปทรงหรือ EFT (Embedded Figure Test) และยังมุ่งตรวจสอบความสัมพันธ์ ระหว่าง ความแตกต่างในการรับรู้ (perceptual differentiations) และความสามารถใน

การวาดภาพ (drawing ability) โดยทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพกู๊ดโน-แฮร์ริส หรือ G-HDT (Goodenough-Harris Drawing Test) ซึ่งเป็นการตรวจสอบรายละเอียดในภาพวาดของเด็ก

สมมติฐาน

1. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในคะแนนแบบทดสอบ G-HDT ระหว่างกลุ่มตัวอย่างเด็กอเมริกันและไทย
2. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในคะแนนแบบทดสอบ EFT ระหว่างกลุ่มตัวอย่างเด็กอเมริกันและไทย
3. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในคะแนนแบบทดสอบ G-HDT ระหว่างเด็กชายและหญิงเมื่อรวมกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม
4. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในคะแนนแบบทดสอบ EFT ระหว่างเด็กชายและหญิงเมื่อรวมกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มเข้าด้วยกัน
5. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในคะแนนแบบทดสอบ G-HDT ระหว่างระดับชั้นเรียนเมื่อรวมกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มเข้าด้วยกัน
6. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในคะแนนแบบทดสอบ EFT ระหว่างระดับชั้นเรียนเมื่อรวมกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มเข้าด้วยกัน
7. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในปฏิสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรทางวัฒนธรรม

เพศ และระดับชั้นเรียน ในคะแนนแบบทดสอบ G-HDT สำหรับภาพผู้ชาย (Draw-a-Man Test)

8. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในปฏิสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรทางวัฒนธรรม เพศ และระดับชั้นเรียน ในคะแนนแบบทดสอบ G-HDT สำหรับภาพผู้หญิง (Draw-a-Woman Test)

9. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในปฏิสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรทางวัฒนธรรม เพศ และระดับชั้นเรียนในคะแนนแบบทดสอบ G-HDT สำหรับภาพตนเอง (Draw-Self Test)

10. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางวัฒนธรรม เพศ และระดับชั้นเรียน ในผลรวมคะแนน (ภาพผู้หญิง ภาพผู้ชาย และภาพตนเอง) แบบทดสอบ G-HDT

11. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางวัฒนธรรม เพศ และระดับชั้นเรียน ในคะแนนแบบทดสอบ EFT

นิยามศัพท์

แบบทดสอบ G-HDT หมายถึง แบบทดสอบวาดภาพคนสำหรับเด็ก ใช้ตรวจสอบเพื่อวัดคุณภาพการรับรู้ทางด้านศักยภาพ การคิดในเชิงมโนทัศน์และความชัดเจนในการตรวจสอบข้อมูล

แบบทดสอบ EFT หมายถึง แบบทดสอบช้อนรูปทรงใช้ตรวจสอบเพื่อวัดความแตกต่างทางด้านการรับรู้ ระหว่างความไม่

อิสระในสนามภาพหรือกลุ่มรับรู้เชิงภาพรวม และความอิสระในสนามภาพหรือกลุ่มรับรู้เชิงวิเคราะห์

ความไม่อิสระในสนามภาพ (กลุ่มรับรู้เชิงภาพรวม) หมายถึง กลุ่มการรับรู้ซึ่งมีระบบของสนามภาพการรับรู้ในลักษณะส่วนรวมครอบคลุมการรับรู้ส่วนย่อย และส่วนย่อยส่วนใดส่วนหนึ่งในสนามการรับรู้มีสภาพหลอมรวมกับพื้นรวมของทั้งระบบ

ความอิสระในสนามภาพ (กลุ่มรับรู้เชิงวิเคราะห์) หมายถึง กลุ่มการรับรู้ซึ่งสามารถรับรู้ส่วนย่อยแยกออกจากสนามระบบ สนามระบบซึ่งบุคคลมีส่วนร่วม

สนามการรับรู้ หมายถึง บริเวณการรับรู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อมูลที่มองเห็นได้

ความแตกต่างทางการมองเห็น หมายถึง การแยกหรือการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งเป็นแรงกระตุ้นที่แตกต่างกัน จากสิ่งแวดล้อมที่มองเห็นได้

ทักษะการรับรู้ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบข้อมูล ซึ่งสัมพันธ์กับความเข้าใจ การค้นหา การเลือก การเชื่อมโยง และการตอบสนอง

เครื่องมือทดสอบ

แบบทดสอบ G-HDT (Harris, 1963) และ EFT (Witkin, 1950) ใช้วัดตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการวาดภาพของเด็กและทักษะการรับรู้ของเด็กจาก

สองวัฒนธรรม ซึ่งแบบทดสอบทั้งสองทำหน้าที่วัดตรวจสอบดังนี้

1. แบบทดสอบ G-HDT ใช้ตรวจสอบเพื่อวัดคุณภาพการรับรู้ของเด็กทางด้านศักยภาพการคิดในเชิงมโนทัศน์ (conceptual thinking potentiality) และความชัดเจนในการตรวจสอบข้อมูล (accuracy of observation) จากรายละเอียดภาพวาดคน

2. แบบทดสอบ EFT ใช้ตรวจสอบเพื่อวัดความแตกต่างในการรับรู้ระหว่างความไม่อิสระในสนามภาพ (field dependence) หรือกลุ่มรับรู้เชิงภาพรวม (global perceptual mode) และความอิสระในสนามภาพ (field independence) หรือกลุ่มรับรู้เชิงวิเคราะห์ (analytical perceptual mode)

แบบทดสอบ G-HDT

แบบทดสอบ G-HDT ฉบับนี้เป็นแบบทดสอบที่แฮร์ริสพัฒนามาจากแบบทดสอบวาดภาพคนกูดโน (Goodenough Draw-a-Man Test) แฮร์ริส (1963) กล่าวว่า แบบทดสอบวาดภาพคนฉบับใหม่นี้ อาจจะใช้สำหรับตรวจสอบศักยภาพของเด็กเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม แฮร์ริสเชื่อว่า แบบทดสอบ G-HDT สามารถวัดตรวจสอบคุณภาพทางสติปัญญา (intellectual maturity) มโนทัศน์ที่เด็กมีต่อรูปคนคือดัชนีที่ชี้ให้เห็นถึงมโนทัศน์ของเด็กที่มีต่อสิ่งอื่น ๆ คุณภาพทางสติปัญญาเชื่อมโยงถึงความสามารถในการสร้างมโนทัศน์ทางด้านรูปลักษณะนามธรรม กิจกรรมทางสติปัญญาต้องการความสามารถ

ในการรับรู้ ความสามารถในการสร้างนาม-
ธรรม และความสามารถในการสร้างกฎ
เกณฑ์แบบแผน แฮร์ริสสรุปไว้ว่า แบบทดสอบ
G-HDT เป็นแบบทดสอบสำหรับเด็ก
เพื่อวัดตรวจสอบการคิดในเชิงมโนทัศน์และ
วัดตรวจสอบความแน่นชัดในการตรวจสอบ
ข้อมูล

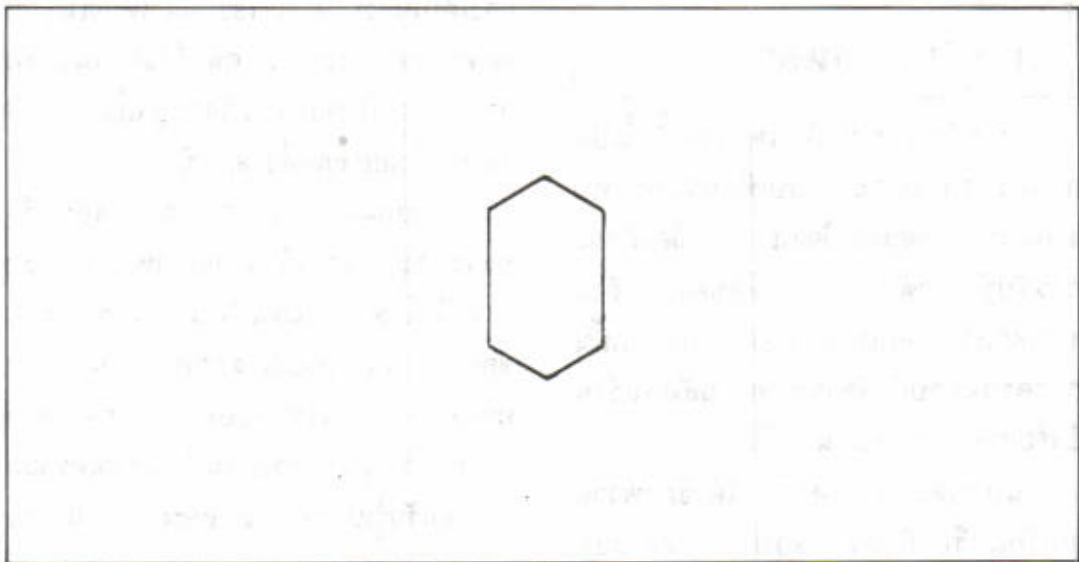
การวิเคราะห์ด้วยแบบทดสอบ G-HDT
จะต้องตรวจสอบภาพวาดของเด็ก 3 ภาพ
คือ ภาพวาดผู้ชาย ภาพวาดผู้หญิง และภาพ
วาดตนเอง ภาพวาดคนทุกภาพจะต้องเขียน
เป็นภาพเต็มตัว เขียนเฉพาะภาพคน คะแนน
ของผลงานขึ้นอยู่กับความเด่นชัดในการตรวจ-
สอบข้อมูลหรือรายละเอียดบนภาพ คะแนน
73 คะแนนสำหรับภาพวาดผู้ชาย และ 71
คะแนนสำหรับภาพวาดผู้หญิง ความแตก
ต่างของคะแนนสัมพันธ์กับรายการรายละเอียด
ที่กำหนดไว้

แบบทดสอบ EFT

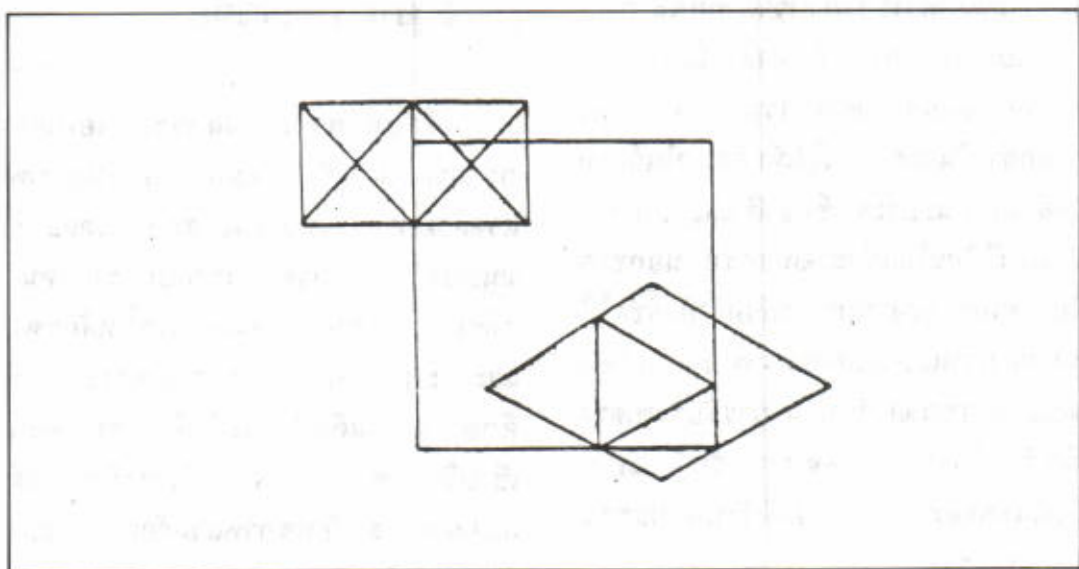
แบบทดสอบ EFT ของวิทคิน (1950)
เป็นแบบทดสอบในลักษณะซ้อนรูปทรงต่าง ๆ
ไว้ในภาพรวม ใช้สำหรับทดสอบการรู้จัก
และการรับรู้ ผู้ทำคะแนนได้ดีจะต้องมีความ

สามารถในการวิเคราะห์ภาพรวมอันซับซ้อน
ตอบสนองต่อบางส่วน และแยกบางส่วนออก
ไปได้ จากการค้นคว้าวิจัยหลายต่อหลายครั้ง
ได้มีข้อยืนยันว่าความสามารถเช่นนั้นมีความ
สัมพันธ์กับลักษณะของจิตใจหรือบุคลิก สัม-
พันธ์กับรูปการณ์เชิงบริเวณว่าง (spatial
aspects) ในสติปัญญาและสัมพันธ์จิตใจของ
บุคคลซึ่งมีแนวโน้มไปสู่อิสรภาพในสนาม
ภาพ ในด้านตรงกันข้ามบุคคลซึ่งมีความไม่
อิสระในสนามภาพ จะมีปัญหายุ่งยากกับ
การทำข้อสอบซ้อนรูปทรงนี้ ความไม่อิสระ
ในสนามภาพและความอิสระในสนามภาพ
สัมพันธ์กับทักษะการรับรู้ ซึ่งบุคคลใดบุคคล
หนึ่งย่อมมีดีกรีความไม่อิสระในสนามภาพ
หรือความอิสระในสนามภาพแตกต่างกัน มิ
ใช่มีความแตกต่างสุดขั้วด้านใดด้านหนึ่ง

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบทดสอบ EFT
ซึ่งได้รับการปรับปรุงจากแมคโคบีและราู
(Maccoby & Rau) แบบทดสอบประกอบไว้
ด้วยรูปทรงเรขาคณิตเรียบง่าย 8 รูปทรง
และภาพรวมรูปทรงเรขาคณิตซับซ้อนและ
ระบายนสี (complex colored geometrical con-
figurations) จำนวน 22 ภาพ และภาพรวม
ซับซ้อนแต่ละภาพนั้นจะซ้อนรูปทรงเรียบ
ง่ายไว้

Simple Figure

Complex Configuration

ตัวอย่างแบบทดสอบ EFT

การศึกษาค้นคว้า

การศึกษาข้ามวัฒนธรรมครั้งนี้เป็นการตรวจสอบและเปรียบเทียบผลกระทบจากสภาพแวดล้อมเชิงวัฒนธรรม ที่มีต่อทักษะการรับรู้และวุฒิภาวะการรู้คิดของเด็ก ด้วยแบบทดสอบ G-HDT และ EFT นอกจากนั้น การตรวจสอบยังพิจารณาความสัมพันธ์ในปัจจัยเพศและระดับชั้นอีกด้วย

แบบทดสอบ G-HDT ได้ใช้ภาพวาดคนเป็นเครื่องมือตรวจสอบการแสดงออกของเด็ก ภาพวาดของเด็กคือภาพสะท้อนทางสภาพแวดล้อมเชิงวัฒนธรรม ทักษะการรับรู้พัฒนาการทางชีวพันธุกรรม และปัจจัยเพศ ผลงานวิจัยข้ามวัฒนธรรมหลายชิ้นชี้ให้เห็นว่าความแตกต่างของภาพวาด ทักษะ กระบวนการแบบ และสาระ เป็นผลสืบเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมเชิงวัฒนธรรม วัฒนธรรมที่แตกต่างกันจะสะท้อนให้เห็นคุณค่าในสังคม บุคลิกลักษณะประจำเชื้อชาติ และรูปการณประเพณีนิยมในแต่ละวัฒนธรรม นอกจากนั้น จากข้อมูลงานศึกษาค้นคว้ายังชี้ชัดให้เห็นว่า การแสดงออกเชิงภาพ (pictorial expression) เกี่ยวข้องกับทักษะการรับรู้โดยตรง เด็กเรียนรู้การวาดภาพจากการรับรู้และปฏิสัมพันธ์ต่อสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาค้นคว้าเลือกมาจากเด็กซึ่งมีพื้นฐานสังคมและเศรษฐกิจระดับกลางซึ่งเรียนอยู่ในโรงเรียนของรัฐ ระดับชั้นประถมศึกษา 1, 3, 5 รวมเด็กชาย

และเด็กหญิงทั้งหมด 139 คน เด็กอเมริกัน 68 คน และเด็กไทย 71 คน เป็นเด็กในระดับอายุ 6-12 ปี เด็กอเมริกันอายุเฉลี่ย 9.2 ปี และเด็กไทยอายุเฉลี่ย 8.6 ปี

แบบทดสอบ G-HDT ตรวจสอบวุฒิภาวะการรู้คิดทางด้านศักยภาพการคิดเชิงมโนทัศน์และความแน่ชัดในการตรวจสอบข้อมูล จากรายละเอียดภาพวาดคน แบบทดสอบ EFT ตรวจสอบความแตกต่างทางด้านการรับรู้ ระหว่างกลุ่มรับรู้เชิงวิเคราะห์ และกลุ่มรับรู้เชิงภาพรวม และงานวิจัยนี้ตรวจสอบสมมติฐานด้วย One-way analysis of variance, Main effect, Two-way interaction and Three-way interaction analysis of variance

สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยหลักซึ่งเป็นผลกระทบต่อพฤติกรรมของคนในสังคมย่อมประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น มรดกทางศิลปกรรม ทักษะคิดของคนในสังคมศาสนา รวมทั้งหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนในระบบการศึกษา ผลงานศิลปะของเด็กคือภาพสะท้อนเชิงปริศนาซึ่งเป็นภาพรวมอันซับซ้อนในแต่ละสังคม สะท้อนสภาพแวดล้อมเชิงวัฒนธรรม สะท้อนลักษณะทางธรรมชาติ กระบวนการและพัฒนาการในแต่ละสังคมนั้นไม่ว่าจะเป็นการสะท้อนออกมาทางเรื่องราว รายละเอียด หรือคุณภาพเชิงสุนทรีย์ (aesthetic quality)

ข้อสรุปสำหรับงานวิจัยนี้คือ

1. เด็กไทยแสดงวุฒิภาวะการรู้คิดมากกว่าเด็กอเมริกันในระดับเดียวกัน

2. เด็กไทยแสดงแนวโน้มการรับรู้เชิงวิเคราะห์มากกว่าเด็กอเมริกัน ในทางกลับกัน เด็กอเมริกันแสดงแนวโน้มการรับรู้เชิงภาพรวมมากกว่าเด็กไทยในระดับเดียวกัน

3. เด็กหญิงแสดงวุฒิภาวะการรู้คิดมากกว่าเด็กชายในระดับเดียวกัน

4. เด็กชายแสดงแนวโน้มการรับรู้เชิงวิเคราะห์มากกว่าเด็กหญิง ซึ่งเด็กหญิงแสดงแนวโน้มการรับรู้เชิงภาพรวมมากกว่าเด็กชายในระดับเดียวกัน

5. เด็กที่มีอายุมากกว่าแสดงวุฒิภาวะการรู้คิดมากกว่าเด็กที่มีอายุน้อย

6. เด็กที่มีอายุมากกว่าแสดงการรับรู้เชิงวิเคราะห์มากกว่าเด็กที่มีอายุน้อย ซึ่งเด็กที่มีอายุน้อยกว่าแสดงการรับรู้เชิงภาพรวมมากกว่าเด็กที่มีอายุมาก

7. ปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมมีผลกระทบต่อภาพวาดผู้ชาย ภาพวาดผู้หญิง ภาพวาดตนเอง และผลรวมของภาพวาดทั้งหมด ในแบบทดสอบ G-HDT

8. ผลกระทบเชิงปฏิสัมพันธ์แสดงปรากฏการณ์ระหว่างตัวแปรทางเพศกับผลของ

ภาพวาดตนเองและผลรวมของภาพวาดทั้งหมด ในแบบทดสอบ G-HDT

9. ผลกระทบเชิงปฏิสัมพันธ์ในระดับชั้นเรียนแสดงปรากฏการณ์ในภาพวาดผู้ชาย ภาพวาดผู้หญิง ภาพวาดตนเอง และผลรวมของภาพวาดทั้งหมดใน G-HDT

10. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศและระดับชั้นเรียน มีผลกระทบต่อภาพวาดตนเองและผลรวมของภาพวาดทั้งหมด ในแบบทดสอบ G-HDT

11. ปฏิสัมพันธ์ในแต่ละตัวแปรคือ วัฒนธรรม เพศ และระดับชั้นเรียน รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศและระดับชั้นเรียน มีผลกระทบในแบบทดสอบ EFT

12. เด็กซึ่งแสดงการรับรู้เชิงวิเคราะห์มากกว่า แสดงแนวโน้มที่จะมีวุฒิภาวะการรู้คิดมากกว่า ตามผลการเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม

13. เด็กชายและเด็กหญิงอเมริกันแสดงสภาพการรับรู้สมดุลกัน แต่เด็กหญิงกลับมีแนวโน้มที่จะแสดงวุฒิภาวะการรู้คิดมากกว่า

14. เด็กชายไทยแสดงแนวโน้มการรับรู้เชิงวิเคราะห์มากกว่าเด็กหญิง แต่กลับแสดงแนวโน้มวุฒิภาวะการรู้คติน้อยกว่าเด็กหญิงในวัฒนธรรมเดียวกัน

American Child's Drawings
The Highest Score in the First Grade
ID. 009610718, Male, Score 34.7

Man

Woman

Self

• Thai Child's Drawings

The Highest Score in the First Grade

ID. 072710639, Female, Score 46.3

Man

Woman

Self

REFERENCES

BOOKS

- Berry, J.W., & D sen, P.R. (1974). *Culture and cognition : Readings in cross-cultural psychology*. London : Methuen.
- Dennis, W. (1966). *Group values through children's drawing*. New York : John Wiley.
- Harris, D.B. (1963). *Children's drawings as measures of maturity*. New York : Harcourt, Brace, Jovanovich.
- Koppitz, E.M. (1984). *Psychological evaluation of human figure drawings by middle school pupils*. New York : Grune & Stratton.
- McFee, J.K. (1961). *Preparation for art*. San Francisco : Wadsworth.
- Witkin, H.A., Dyk, R.B., Faterson, H.F., Goodenough, D.R. & Karp, S.A. (1962). *Psychological differentiation : Study of development*. New York : John Wiley.

PERIODICALS

- Allison, B. (1980). The relationship between child arts and their cultural foundation. *Journal of Aesthetic Education*. 4(3), 59-79.
- Eisner, E.W. (1979). Cross-cultural research in arts education : Problems, issues, and prospects. *Studies in Art Education*. 21(1), 27-35.
- Gardiner, H.W. (1974). Human figure drawings as indicators of value development among Thai Children. *Journal of Cross-Cultural Psychology*. 5(1) : 124-130.
- Laosa, L.M., Swartz, J.D., & Diaz-Guerrero, R. (1974). Perceptual-cognitive and personality development of Mexican and Anglo-American children as measured by human figure drawings. *Developmental Psychology*. 10(1) : 131-139.
- Maccoby, E., & Rau, L. (1962). Differential cognitive abilities. *Cooperative Research Project Number 1040*. Stanford : Owen House, Stanford University.
- Smart, R.C., & Smart, M.S. (1975). Group values shown in preadolescents' drawings in five English-speaking counties. *The Journal of Social Psychology*. 97, 23-27.
- Thurber, S. (1976). Changes in Navajo responses to the Draw-a-Man Test. *The Journal of Social Psychology*. 99, 139-140.
- Witkin, H.A. (1950). Individual differences in case of perception of embedded figures. *Journal of Personality*, 19, 1-15.

DISSERTATIONS

- Gill, M.S. (1976). *The determinants of visual imagery in children's art around the world : An exposition of some typical cultures*. Unpublished doctoral dissertation, University of Georgia.
- King, G.V. (1974). *Ethic, age and sex differences on the Draw-a-Person Test*. Unpublished doctoral dissertation, Illinois State University.
- Palumbo, J.P. (1982). *A cross-cultural comparison of human figure drawings*. Unpublished doctoral dissertation, Yeshiva University.